

ÂVENTIURE XIX.* - Wie der hort ze Wormez brâht wart

1101.

Dô diu edel Kriemhilt alfô verwitwet wart
bî ir ime lande der grâve Eckewart
beleip mit fînen mannen, der diente ir z'allen tagen,
der half ouch fîner vrouwen fînen herren dicke klagen.

Quan la noble Crimilda es trobà així vídua, el comte Eckewart va romandre amb ella, al regne d'en Gunter, amb els seus guerrers. Dia rere dia estava al seu servei. Unint els seus planys als de la seva sobirana, plorava sovint amb ella la mort de son senyor.

1102.

Ze Wormez bî dem münfter ein gezimber man ir flôz,
wît únd vil michel, rîch únde grôz,
dâ fi mit ir gefinde fît âne vreude faz.
fi was zer kirchen gerne und tet vil gütflîchen daz.

A Worms, al costat de la seu, varen construir-li uns estatges de fusta amplis i espaiosos, rics i grans, on ella, amb el seu seguici i servents, va viure, de llavors ençà, mancada de tota alegria. Li agradava anar a l'església i ho feia molt de grat.

1103.

Dô man begruob ir vriedel, wie felten fi daz lie!
mit trúrigem muote fi alle zît dar gie
und bat Got den rîchen fîner fêle pflegen.
vil dicke wart beweinet mit grôzen triuwén der degen.

Que poques vegades deixava aquell indret on havien enterrat el seu estimat! Hi anava sempre, amb l'esperit contristat, i pregava Déu poderós perquè tingués cura de l'ànima d'ell. Ben sovint plorava la mort de l'heroi amb gran fidelitat.

1104.

Uote und ir gefinde si trôften z'aller ftunt;
dô was ir daz herze fô grœzflîche wunt,
ez kunde niht vervâhen, fwaç man ir trôftes bôt.
fi hete nâch ir vriunde die aller grœzflîten nôt,

L'Uote, els membres del seu seguici i els seus servents la consolaven tothora; però el seu cor estava tan profundament ferit, que, fos quin fos el consol que li oferissin, no podia servir-li de res. Pensant en el seu estimat, sentia la més punyent enyorança

1105.

Die nâch liebem manne ie mêr wîp gewan.
man moht' ir michel tugende kiefen wol dar an.

*. La numeració de les estrofes d'aquesta traducció de *La Cançó dels Nibelungs* segueix la numeració de l'edició d'en Karl Bartsch / Helmut de Boor. 20ena edició. Wiesbaden: F.A. Brockhaus: 1972.

fi klágetę unz án ir ende, die wíle werte ir lîp.
fît rach sich wol mit ellen des küenen Sîfrides wîp.

que hagi sentit mai una dona pel seu estimat espòs. En això es podia veure la seva gran virtut. Va plànyer [la mort d'en Sîvrit] fins a la fi dels seus dies, tot el temps que la seva vida durà. Però l'esposa del valent Sîvrit acabà per venjar-se ferotgement.

1106.

Sus faz fi nâch ir leide, daz ift alwâr,
nâch ir mannes tôde wol vierdehalbez jâr,
daz fi ze Gunthere nie dehein wórt gefprach,
unt ouch ir víent Hagenen in der zîte nie gefach.

Així va viure en el seu dolor –és ben ver!-, que li havia causat la mort del seu espòs, tres anys i mig sense adreçar mai la paraula al Gunther i sense veure mai durant tot aquest temps el seu enemic en Hagen.

1107.

Dô fprach der helt von Tronege: «möht ir daz tragen an,
daz ir iuwer fwelter ze vriunde möhtet hân?
fô kæeme ze difen landen daz Nibelunges golt:
des möht ir vil gewinnen, wûrd' uns diu küneginne holt.»

Llavors l'heroi de Tronege va dir: «No podríeu fer de tal manera que la vostra germana us retorni la seva amistat? Així, l'or del nibelung vindria a aquestes terres: Vós hi guanyaríeu molt si la reina estigués ben disposada envers nosaltres».

1108.

Er sprach: «wir fuln'z verfuochen; mîne brúoder sint ir bî.
die sul wir'z biten werben, daz si únser vríunt sî,
ob wir ir an gewinnen, daz fi daz gerne fehe.»
«ine trûwes niht», fprach Hagene, «daz daz ímmér gefchehe.»

En Gunter li va respondre: «Ho intentarem. Els meus germans [sovint] són amb ella. Els pregarem que intercedeixin davant ella perquè ens torni la seva amistat, a veure si aconseguim d'ella que ho vegi amb bons ulls». «No crec pas», li digué en Hagen, «que tal cosa s'esdevingui mai».

1109.

Dô hiez er Ortwînen hin ze hove gân
unt den márcgrâven Gêren. dô daz was getân,
man brâht' ouch Gêrnôten und Gîfelher daz kint.
fi verfúohtenz vriuntlîche an vroun Kriemhilde fint.

Aleshores [en Gunter] va ordenar a l'Ortwîn i al marcgravi Gêre que anessin a la cort [de la reina]. Quan ho hagueren fet, portaren davant la reina en Gêrnôt i el jove Gîselher. Aleshores intentaren, de manera amical, de persuadir la Senyora Crimilda.

1110.

Dô fprach von Búrgónden der küene Gêrnôt:
«vrouwe, ir klaget ze lange den Sîfrides tôt.
iu wil der künic rihten, daz er sîn niht hât erslagen.

man høert iuch z'allen zîten fô rehte grœzlichen klagen.»

Aleshores, el valent Gêrnôt, [el príncep] de Borgonya, va dir: «Senyora, ja fa massa temps que ploreu la mort d'en Sîvrit. El rei [Gûnter] està disposat a assegurar-vos en judici que no fou ell el qui va matar en Sîvrit [com] us senten plànyer-vos tostemps molt amargament».

1111.

Si fprach: «des zîhet in niemen: in fluoc diu Hagenen hant.
wâ man ín verhouwen folde, do ęr daż an mir ervant,
wie moht' ich des getrûwen, daż er im trüege haz?
ich hete wol behüetet», fprach diu küneginne, «daż.

Ella li va dir: «Ningú no el n'acusa. És la mà d'en Hagen la qui el va matar. Quan en Hagen va saber per mi mateixa on l'havia de colpir per ferir-lo de mort, com podia imaginar-me jo que en Hagen era ple d'odi envers en Sîvrit? [Si ho hagués sabut], me n'hauria ben guardat de dir-li-ho», digué la reina,

1112.

Daż ich niht vermeldet hete fînen lîp!
fô lieze ich nu mîn weinen, ich vil armez wîp.
holt wird' ich in nimmer, die ez dâ hânt getân.»
do begônde vlêhen Gîfelher, der vil wætlîche man.

de revelar-li res que hagués fet perillar la seva vida! Així ara no estaria plorant, jo, molt malanada! Mai no tornaré a tenir pensaments d'amistat vers els qui van cometre el crim». En Gîselher, el guerrer de molt bella estampa, llavors va començar a adreçar-li, humilment, aquestes súpliques:

[manuscrit C: 1113.

Si fprach: «ich muoz in grüezen, irn welts mich niht erlân:
des habt ir grôze fûnde. der künec hât mir getân
fô vil der herzen fwære gar âne mîne fcholt:
mîn munt im gîht der fuone, im wirt daż herze nimmer holt.»

Ella [finalment] li digué: «L'hauré de saludar, [doncs, ja que] no voleu dispensar-me'n. Però és un gran pecat que pesarà sobre vosaltres: El rei m'ha causat un gran i profund dolor al cor sense que jo m'ho hagués merescut. Els meus llavis li pronunciaran paraules de reconciliació, però el meu cor no li desitjarà mai cap bé!»

manuscrit C: 1114.

«Dar nâch wirt ez bezzer,» fprâchen ir vriunde dô.
«waz, ob er ir an verdienet, daż fi noch wirdet vrô. »
«er mac fi wol ergetzen, » fprach Gêrnôt der helt.
dô fprach diu jâmers rîche: «feht, nu tuon ich, fwaz ir welt.»

«A partir d'ara les coses aniran millor», li digueren llavors els seus parents. «Qui sap si en Gunther no aconseguirà, a força de servir-la, que ella retrobi la seva alegria?» «Li podrà rescabalar del tot les penes», digué en Gêrnôt, l'heroi. Aleshores la molt desolada els va dir: «Mireu, faré el que voleu.»]

1113.

«Ich wil den künic grüezen», dô fi im des verjach,

mit fīnen beften vriunden man in vor ir fach.
dōne torfte Hagene fūr fi niht gegân.
wol weffe er fīne ſchulde: er het ir léidé getân.

Quan ella els hagué respost: «Saludaré el rei», vet ací que ell, [el rei Gunter,] acompanyat dels seus millors amics, es presentà davant ella. Però en Hagen no va gosar presentar-se davant ella: prou bé que era conscient de la seva culpa. Li havia fet [un gran] mal.

1114.

Dô fi verkiefen wolde ûf Gunthern den haz,
ob er fi küffen folde, ez zæme im defte baz.
wære ir von fīnem râte leide niht getân,
fô möht' er vrevellīchen wol zuo Kriemhilde gân.

Ja que ella estava disposada a renunciar a l'odi que sentia pel Gunter, hauria estat del tot adient que ell (=en Hagen!) li hagués fet un petó. Si no li hagués estat infligit mal pel seu consell, ell s'hauria pogut presentar impertèrritament davant la Crimilda

[versió de l'estrofa 1114 del Manuscrit C:

Dô fi verkiefen wolde ûf in den grôzen haz,
Gunther gezogenlīche gie gegen ir dar nâher baz.
durch des hordes liebe war der rât getân;
dar umbe riet die suone der viel ungetriuwe man.

Ja que estava disposada a oblidar el gran odi que li tenia, en Gunter, amb cortesia, avançà vers ella. És a causa del tresor que li havia estat donat aquest consell (és a dir, per posseir-lo) que en Hagen, el molt deslleial (fals) baró, havia aconsellat a la reconciliació.]

1115.

Ez enwart nie fuone mit fô vil trâhen mê
gefûeget under vriunden. ir tet ir ſchade wê.
fi verkôs ûf fi alle wan ûf den einen man.
in het erslagen niemen, het ez niht Hagene getân.

Cap altra reconciliació entre parents seria segellada amb tantes de llàgrimes com aquella. La Crimilda no podia pas oblidar la pèrdua que havia soferta. I tanmateix, els va perdonar a tots, llevat d'un de sol: en Hagen. Ningú no l'hauria mort, si no ho hagués fet en Hagen.

1116.

Dar nâch vil unlange truogen fi daz an,
daz diu vrouwe Kriemhilt den grôzen hort gewan
von Nibelunge lande und fuort' in an den Rîn:
er was ir morgengâbe, er folt' ir billīche fīn.

Poc de temps després, varen persuadir la senyora Crimilda a prendre possessió del gran tresor del país del nibelung i de fer-lo portar a les ribes del Rin. Havia estat el seu regal del matí després de la nit de noces (morgengâbe), era just que fos a les seves mans.

1117.

Dar nâch fuor dô Gîfelher unde Gêrnôt.
ahzec hundred mannen Kriemhilt dô gebôt,
daz fi in holen folden, dâ er verborgen lac,

dâ fîn der degen Albrîch mit fînen beften vriunden pflac.

En Gîselher i en Gêrnôt anaren a cercar-lo. Llavors la Crimilda manà a vuit mil dels seus homes que anessin a cercar-lo del lloc on estava amagat, confiat a la custòdia del guerrer Alberîch i els seus millors [parents i] amics.

1118.

Dô man die von dem Rîne nâch dem fchätze komen fach,
Albrîch der vil küene zuo fînen vriunden fprach:
«wir turren ir des hordes vor gehalten niht,
fît fîn ze morgengâbe diu edel küneginne giht.

Quan els homes del Rin arribaren per emportar-se el tresor, l'Alberîch el molt valent, digué als seus parents: «No tenim pas el dret de retenir-ne la menor part ja que el reclama la noble reina per haver-lo rebut en regal de l'endemà de la nit de noces (morgengâbe)».

1119.

Doch wurdez nimmer», fprach Albrîch, «getân,
niwan daz wir übele dâ verlorn hân
mit famt Sîfrit die guoten tarnhût,
want díe truoc alle zîte der fchœnen Kriemhilde trût.

«Tanmateix», va dir l'Alberîch, «res de tot això no passaria si nosaltres, malauradament, no haguéssim perdut el preciós mantell que fa tornar invisible (*tarnhût*) al mateix temps que vam perdre en Sîfrit, car el drut de la bella Crimilda el portava sempre a sobre.

1120.

Nu ift ez Sîfride leider übel komen,
daz uns die tarnkappen het der helt benomen
und daz im muose dienen allez dítze lant.»
dô gie der kamerære, dâ er die flúzzéle vant.

Al Sîfrit, a l'heroi, malauradament li ha estat un gran desgràcia que ens agafés el mantell que fa tornar invisible (*tarnkappe*) que [fés que] tot aquest país l'hagi hagut de servir». Tot seguit, el camarlenc anà a cercar les claus [del tresor].

1121.

Ez ftuonden vor dem berge die Kriemhilde man,
und ouch ein teil ir mâge. den fcház fie truogen dan
zuo dem fêwe an diu fchiffelîn.
den fuort' man ûf den ünden unz ze berge an den Rîn.

Els homes de la Crimilda[, mentrestant,] restaren davant la muntanya i també una part dels seus parents. Llavors traginaren el tresor fins a la mar a bord de les barques. Després, travessant les ones, el portaren fins a les muntanyes del Rin.

1122.

Nu muget ir von dem horte wunder hœren fagen:
fwaꝝ zwêlf kánzwägene meifte mohten tragen
in vier tagen und nahten von dem berge dan.
ouch muose ir ietslícher des tages dríftunde gân.

Ara vulgheu sentir les meravelles d'aquest tresor: per traginar-lo de la muntanya fins a la mar hagueren de menester dotze carros curulls durant quatre dies amb les seves nits. I cadascun havia de fer el viatge tres vegades cada dia.

1123.

Ez enwas niht anders wan geftéine unde golt.
unt ob man al die werlde het dâ von verfolht,
fîn newære niht minner einer marke wert.
jane hét es âne ſchulde niht gar Hagen gegert.

No hi havia res més que pedreries i or i, si hom hi hagués pagat el sou de tothom d'aquest món, el seu valor no hauria minvat ni d'un sol marc. Realment no és sense raó que en Hagen havia cobejat d'emparar-se'n.

1124.

Der wunſch lac darunder, von golde ein rüetefîn.
der daz het erkunnet, der möhte meifter fîn
wol in al der werlde über íetslîchen man.
der Albrîches mâge kom vil mit Gêrnôte dan.

Entre les seves meravelles hi havia la més desitjable de totes les joies: una vareta d'or. Qualsevol que sabés usar-la, podia convertir-se, pertot el món, en amo de qualsevol home. Molts de parents de l'Alberîch partiren d'allà amb en Gêrnôt.

wunsch: mittel etw. außergewöhnliches zu schaffen: zauberstab, wünschelrute (Lexer)

[manuscrit C: 1125.

Dô ſich der hêrre Gêrnôt und Gîfelher daz kint
des hortés underwunden, do underwunden ſi ſich ſint
des landes und der burge und maneges recken balt:
die muoſen im ſît dienen bêdiu durch vorhte und ouch gewalt.

Quan el senyor Gêrnôt i el jove Gîselher es van haver apoderat del tresor, també es convertiren en senyors del regne, dels castells i de molts d'ardits guerrers. Aquests els hagueren de servir, de llavors ençà pel temor i també per la força.]

1125.

Dô ſi den hort behielten in Guntheres lant,
und ſíchs diu kúneginne alles underwant,
kamer unde türne fîn wurden vol getragen;
man gehörte nie daz wunder von guote méré gefagen.

Quan hagueren transportat el tresor al país d'en Gunther i la reina el tingué tot ell en el seu poder, hi ompliren totes les cambres i torres. Mai més no s'ha tornat a sentit dir de riquesa tan portentosa.

1126.

Unde wære fîn tûſent ftunde noch alle vil gewefen,
unde ſolt' der herre Sîfrit gefunder fîn genefen,
bî im wære Kriemhilt hendebloz beftân.
getriuwer wîbes künne ein helt nie mêr gewan.

I, si aquell tresor hagués estat mil vegades més gran, la Crimilda s'hauria estimat més de tenir-ne les mans buides si el senyor Sívrit, a canvi, hagués tornat sa a la vida. Un heroi mai no ha tingut dona més fidel!

1127.

Dô fi den hort nu hête, dô brâhtes' in daz lant,
vil unkunder recken; jâ gap der vrouwen hant,
daz man lô grôzzer milte mêre nie gefach.
fi pflac vil guoter tugende; des man der kûneginne jach.

Quan ella tingué el tresor en el seu poder, va convidar al país molts de guerrers desconeguts. Sí, la mà de la senyora donava [amb tanta de prodigalitat] que mai més no s'és vista generositat tan gran. La reina[, fent-ho,] donava prova de gran virtut: tothom li ho reconeixia.

1128.

Den armen unt den rîchen begonde fi nu geben,
daz dâ reite Hagene, ob fi folde leben
noch deheine wîle, daz fi lô manigen man
in ir dienft gewunne, daz ez in leide müez' ergân.

Llavors va començar a donar [tant] a pobres i rics que en Hagen va considerar que si ella encara vivia molt de temps, que tindria tants de prous barons al seu servei, que als burgundis els en vindria mal.

1129.

Dô sprach der kûnec Gunther: «ir ift lîp und guot:
zuiu fol ich daz wenden, swaz fi dâ mit getuot?
ja ęrwarp ich daz vil kûme, daz fi mir wart sô holt.
nu ęnruochen, war fi teile ir silber und ir golt.»

Llavors el rei Gunther li va dir: «La vida i els béns són d'ella. Per què hauria d'impedir el que ella en faci? A molt males penes he aconseguit que em torni a donar la seva afecció. No ens capficarem amb què i qui reparteix el seu argent i el seu or».

1130.

Hagene sprach zem kûnige: «ez folde ein frumer man
deheinem einem wîbe niht des hortelân.
fi bringet ez mit gâbe noch unz ûf den tac,
dâ'z vil wol geriuwen die kûenen Búrgónden mac.»

En Hagen va parlar al rei: «Un home prous no hauria de deixar el tresor a les mans de cap dona. A còpia de regals encara farà que arribi el dia que podrà causar aflicció als valents burgundis»

1134.

Dô sprach der kûnic Gunther: «ich fwuor ir einen eit,
daz ich ir getæte nimmer mêre leit,
und wils fürbaz hüeten: fi ift diu fwelter mîn.»
dô sprach aber Hagene: «lât mich den íchúldígen fîn.»

El rei Gunther li replicà: «Li he fet jurament que mai més no li tornaré a fer mal i vull mantenir la meva paraula: ella és ma germana!» En Hagen llavors li respongué: «Deixeu que tota la culpa sigui meva».

1132.

Ir fumeîcher eide wâren unbehuot.
dô nâmen fi der witwen daz kréftigé guot.
Hagen sich der flüzzel aller underwant.
daz zurnde ir bruoder Gêrnôt, dô er daß réhté bevant.

Els juraments d'alguns d'ells (=d'en Hagen i en Gunther) no foren mantinguts: Prengueren a la vídua els seus immensos béns. En Hagen s'apoderà de totes les claus del tresor. En Gêrnôt, el germà de la Crimilda, quan ho va saber, es va encendre's d'indignació.

1133.

Dô fprach der hêrre Gîfelher: «Hagene hât getân
vil leides mîner fwefter; ich fold' iz underftân.
wær' er niht mîn mâc, ez gienge im an den lîp.»
iteniuwez weinen tet dô Sîfrides wîp.

Llavors el senyor Gîselher els digué: «En Hagen ha fet molt de mal a la meva germana. Hauria d'impedir-vos-ho. Si en Hagen no fos parent meu, li costaria la vida. L'esposa d'en Sîvrit tornava a vessar moltes de llàgrimes».

1134.

Dô fprach der hêrre Gêrnôt: «ê daz wir immer fîn
gemüet mit dem golde, wir folden'z in den Rîn
allez heizen fenken, daz ez nîmmer wurde man.»
fi gie vil klegelîche für ir brúoder Gîfelhere ftân.

Llavors digué el senyor Gêrnôt: «Hauríem d'ordenar que llencin tot aquest or en el Rin, abans que no ens aclapari contínuament, per tal que mai més no sigui propietat de ningú». La reina Crimilda, planyent-se fort, es presentà davant en Gîselher, el seu germà.

1135.

Si fprach: «vil lieber bruoder, du folt gedenken mîn,
beidiu lîbes unde guotes foltu mîn voget fîn.»
dô fprach er zuo der vrouwen: «daz fol fîn getân,
als wir kômen widere: wir haben rîtéennes wân.»

Li va dir: «Germà molt estimat, pensa en mi, sigues el protector de la meva vida i del meu cabal». Llavors ell respongué a la senyora: «Així ho faré quan tornarem: ara[mateix, emperò,] tenim la intenció de sortir a cavall».

1136.

Der künic und fîne mâgen rûmten dô daz lant,
die aller béften darúnder, die man inder vant;
niwan Hâgen aléine, der beléip dâ durch haz,
den er truoc Kriemhilde, unt tet vil willeclîche daz.

El rei i els seus parents abandonaren llavors el país. Entre ells s'hi trobaven els millors barons que es podien trobar enlloc (*inder = iener*). Només en Hagen va romandre allà per l'odi que li tenia a la Crimilda i ho va fer ben a dretcient.

[manuscrit C: 1136b.

Die herren f̄wuoren eide unz fi möhten leben,
daz fi den schaz niht zeigen noch niemen folden geben
wan mit gemeinem r̄ate, f̄o fi des dûhte guot.
des muofen fi in vliefen durch ir ḡitecl̄ichen muot.

Els senyor feren jurament que, mentre visquessin, no mostrarien el tresor a ningú ni el donarien a ningú (*és a dir, no en donarien part a ningú*), llevat que, de comú acord, els semblés bé fer-ho així. Però[, tanmateix,] l'hagueren de perdre a causa de llur cor cobdiciós.]

1137.

Ê daz der kunic r̄iche wære wider komen,
die w̄ile hete Hagene den f̄chaz vil gar genomen.
er fanct' in dâ ze Lôche allen in den R̄in.
er wând', er fold' in niezen: des enkunde niht gef̄in.

Abans que el poderós rei no hagués tornat, en Hagen va prendre el tresor. El va enfonsar tot en el rin a Lôche (*l'actual Lochheim?*). Pensava treure'n profit: no pogué ésser.

[manuscrit C: 1137b.

Er ne mohte des hordes f̄it gewinnen niht,
daz den ungetriuwen vil dicke noch gef̄chiht.
er wânde in niezen eine, die w̄il er möhte leben.
f̄it moht ers im felben noch ander nieman gegeben.

Després ja no va poder recuperar el tresor. És el que s'esdevé molt sovint als deslleials. En Hagen s'imaginava poder fruit-ne totsol durant la resta de la seva vida. [Però] després ja no en pogué fer arribar part ni a si mateix ni a d'altri.]

1138.

Die f̄ürften kômen widere, mit in vil manic man.
Kriemhilt ir f̄chaden grôzen klagen dô began
mit meiden unt mit vrouwen: in was harte leit.
gerne wær' ir Ḡifelher aller tr̄iuwén bereit.

Els prínceps tornaren [a Worms]. Amb ells ho féu un gran nombre de barons. La Crimilda, acompanyada de donzelles i dames, llavors va començar a plànyer el gran dany [que havia sofert]. Als seus germans els va saber molt de greu. De grat en Gîselher hauria estat disposat a demostrar-li [al punt] la seva fidelitat.

[La corresponent estrofa de C acaba de manera diferent:

1138b.

Die v̄ürften kômen widere, mit in vil manic man.
Kriemhilt ir f̄chaden grôzen klagen dô began
mit vrouwen und mit meiden; in was harte leit.
do gebârten die degene, fam fi im h̄eten widerfeit.

Quart vers: Els **guerrers feren com si li (=al Hagen) ho haguessin prohibit.**]

1139.

Dô sprâchen fi gemeine: «er hât úbelé getân.»
er entwéich der fürften zorne alfô lange dan,
unz er gewan ir hulde; sie liezen in genesen.
dône kunde im Kriemhilt nimmer vîender sîn gewefen.

Aleshores digueren tots a l'una: «Ha fet malament». En Hagen es va sostreure a l'ira dels prínceps fins que no es va haver tornat guanyar llur favor. Ells li perdonaren la vida. Però la Crimilda, de llavors ençà, ja no li pogué ésser més hostil.

1140.

Ê daz von Tronege Hagene den íchaz allô verbarc,
dô heten lîz geveftent mit eiden allô ftarc,
daz er verholen wære, unz ir éiner möhte leben.
fît enkúnden fis in felben noch ander niemén gegeben.

Abans que en Hagen de Tronege amagués així el tresor, [en Gunther i en Hagen] havien segellat, amb els juraments més forts, que el tresor restaria ocult fins que un d'ells dos no morís. [Però] després ja no en pogueren fer arribar part ni a ells mateixos ni a d'altri.

1141.

Mit iteniuwen leiden befwæret was ir muot,
umb ir mannes ende, unt dô fi ir daz guot
alfô gar genâmen. dô geftuont ir klage
des líbes nimmer mêre unz an ir júngélften tage.

Renovades penes afeixugaven el cor de la Crimilda: a la mort del seu espòs [s'hi afegia ara que] li havien pres els seus béns. Mentre va viure, fins al seu darrer dia, els seus laments ja no cessaren mai més.

1142.

Nâch Sîfrides tôde, dâz íft álwâr,
fi wonte in manigem fêre dríuzéhen jâr,
daz fi des recken tôdes vergezzzen kunde niht.
fi was im getriuwe; des ir diu meifte menige giht.

Després de la mort d'en Sîvrit –és ben ver! –, va viure tretze anys immersa en un gran dolor, car no podia pas oblidar la mort de l'heroi. Li era fidel: gairebé tothom ho proclamava.

diu meiste menige, der größte Teil des Volkes, alle Welt

[El redactor del manuscrit C afegeix aquí aquestes vuit estrofes:

1143.

Ein rîche vürften abtei ftifte vrou Uote
nâch Dankrâtes tôde von ir guote
mit ftarken rîchen urborn, als ez noch hiute hât,
daz klôfter dâ ze Lôrfe, des dinc vil hôhe an êren ftât.

La senyora Uote havia fundat una rica abadia principesca després de la mort d'en Dankrât i l'havia dotada de terres que li aportessin riques rendes i que [aquest monestir] avui en dia encara té. És el monestir de Lorsch, l'estat del qual gaudeix de molt alt prestigi.

dinc: Angelegenheiten, Lage, Verhältnisse (Bartsch)

1144.

Dar zuo gab ouch Kriemhilt fît ein michel teil
durch Sîvrides fêle und umb aller fêlen heil,
golt und edel fteine, mit williger hant;
getriuwer wîp deheine ift uns felten ê bekant.

També la Crimilda va contribuir al manteniment del monestir amb una gran aportació, feta amb mà generosa, d'or i pedreries, pel repòs etern de l'ànima d'en Sîvrit i de les de tots els morts. Poques vegades abans d'ella no ens és coneguda cap dona més fidel.

1145.

Sît daz diu vrouwe Kriemhilt ûf Gunther verkôs
und doch von fînen fchulden den grôzen hort verlôs,
dô wart ir herzenleide tûfent ftunde mêr:
dô wære gerne dannen diu vrouwe edel unde hêr.

Quan la senyora Crimilda ja s'havia reconciliat amb en Gunther i tanmateix perdé el gran tresor per culpa d'ell, el dolor del seu cor encara va tornar mil vegades més fort. La senyora, noble i augusta, hauria partit de grat d'allà.

1146.

Dô was der vrouwen Uoten ein fedelhof bereit
ze Lôrfe bî ir klôfter mit grôzer rîcheit:
dar zôch fîch diu witewe von ir kinden fît,
dâ noch diu vrouwe hêre begraben in eime farke fît.

A la senyora Uote li havien preparat, amb gran dispendi, una residència senyorial (*sedelhof*) a Lorsch, a la vora del seu monestir. Allà s'hi va retirar la vídua [del rei Dankrât] allunyant-se dels seus fills i allà és on l'augusta senyora [avui en dia] encara jau enterrada en un sarcòfag.

1147.

Dô fprach diu kûneginne: «vil liebiu tohter mîn,
fît du hie niht maht belîben, fô foltu bî mir fîn
ze Lôrfe in mîme hûfe und folt dîn weinen lân.»
Des antwort ir Kriemhilt: «wem lieze ich danne mînen man?»

Llavors va dir la reina: «Filla meva molt estimada, ja que no pots romandre aquí, vine a viure amb mi a Lorsch, a ca meva, i el teu plor cessarà». La Crimilda li va respondre així: «A qui deixaria llavors el meu espòs?» (*és a dir, a qui deixaria llavors la cura de la tomba del meuespòs*)

1148.

«Den lâz et hie belîben,» fprach vrou Uote.
«nune welle Got von himele,» fprach ab diu guote.
«mîn vil liebiu muoter, daz fol ich wol bewarn;
wand er muoz von hinnen mit mir wærlîche varn.»

«Doncs deixa'l aquí», li va dir la senyora Uote. La bona Crimilda li va respondre: «Que Déu del cel no ho vulgui! Ma mare molt estimada, me'n guardaré de fer-ho! En veritat cal que surti d'aquí amb mi».

1149.

Dô fchuof diu jâmers rîche, daz er wart ûf erhaben;
fîn edelez gebeine wart anderftunt begraben
ze Lôrfe bî dem mûnfter vil werdeclîchen fît,
dâ der helt vil küene in einem langen farke lît.

Aleshores la molt afligida va fer que el desenterressin. Els seus nobles ossos foren enterrats una segona vegada en el monestir de Lorsch molt solemnement, on avui en dia l'heroi molt ardit encara jau en un gran sarcòfag.

1150.

In den felben zîten, dâ Kriemhilt folde
varn mit ir muoter, dar fi doch wolde,
dô muofte fi belîben, als ez folde fîn.
daz unterftuonden mære, vil verre komen über Rîn.

[Però] just quan la Crimilda havia d'anar-se'n amb sa mare allà on volia, va haver de romandre [a Worms]. Va haver d'ésser així! Ho van provocar les noves que varen arribar de molt lluny Rin enllà]